

► 'HAŠKI TRIBUNAL OSUDIO
JE VOJISLAVA ŠEŠELJA NA 10
GODINA ZATVORA ŽBOG ZLOČINA
NAD HRVATIMA U VOJVODINI.
ALI JE LIDER SRS-a IZJAVAO DA JE
PONOSAN NA ZLOČINE ŠEŠELJA DA BI IH
RADO PONOVO', REKLA JE IVANA
ŽANIĆ, UREĐENICA 'DOSJEA' O
ZLOČINIMA NAD VOJVODANSKIM
HRVATIMA

NAPOKON OBJAVLJEN d zataškavanim ratnim zločin vojvodanskim Hrvatim

BEOGRADSKI FOND ZA HUMANITARNO PRAVO tijekom
evidentirao je brojna ubojstva koja su pristalice Vojislava Šešelja uz pomoć
srbijske policije izvršili od 1991. do 1995. da bi Hrvate otjerali

Tekst DAVOR PAŠALIĆ Fotografije PIXSELL

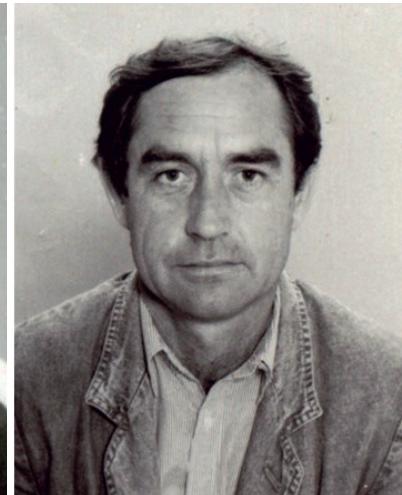

FOTO: NACIONALNA EVIDENCIJA NESTALIH OSOBA RH

► STEVANA ĐURKOVA JE 27. RUJNA 1991. IZ NJEGOVA KAFIĆA KOD APATINA ODVELA GRUPA MUŠKARACA U MASKIRNIM UNIFORMAMA, A BRAĆA IVICA I MATO ABJANOVIĆ 23. LISTOPADA 1991. ODVEZENA SU U AUTOMOBILU S TABLICAMA JNA

Zločine nad Hrvatima od 1991. do 1995. na teritoriju skoro cijele Vojvodine počinili su članovi Srpske radikalne stranke (SRS) i grupe povezane s liderom te partije Vojislavom Šešeljem, ali su u njih bile umiješane i Jugoslavenska narodna armija (JNA), srpska policija i Resor državne bezbednosti (RDB) Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije.

To je rečeno prošle nedjelje u Beogradu, prilikom predstavljanja novog "Dosjea" Fonda za humanitarno pravo (FHP), nevladine organizacije koja se od 1992. godine bavi onim što bi trebala raditi država - istražuje ratne zločine počinjene na teritoriju bivše Jugoslavije, podnosi prijave protiv osumnjičenih, pokušava zaštитiti prava žrtava.

U svojim "Dosjeima" FHP je objavio podatke o ulozi JNA u ratovima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i njenoj transformaciji iz jugoslavenske u srpsku vojsku, sudbinama Muslimana iz Srebrenice koji su u srpnju 1995. bježali u Srbiju, odakle su ih srpske vlasti vraćale preko Drine i predavale snagama bosanskih Srba, sudjelovanju Vojske Jugoslavije u masovnim ubojstvima civila na Kosovu, nekažnjrenom skrivanju tijela više od 900 kosovskih Albanaca u četirima masovnim grobnicama u Srbiji.

Najnoviji "Dosje" posvećen je zločinima nad Hrvatima u Vojvodini, počinjenima od 1991. do 1995. godine. Na više od 60 stranica izneseni su podaci o 11 incidenata u kojima je ubijeno 17 vojvođanskih Hrvata, s tim da u pet incidenata zločinci nisu pronađeni.

STEVANA ĐURKOVA JE 27. RUJNA 1991. iz njegova kafića u Sonti, kod Apatina, odvelo desetak naoružanih muškaraca u maskirnim uniformama s bijelim opasačima. Navodno je posljednji put viđen istoga dana u Dalju, koji je bio pod kontrolom snaga Srpske autonomne oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srijem.

Braću Matu i Ivicu Abjanovića iz sela

Morovića su 23. listopada odvela četvorica naoružanih muškaraca u identičnim plavim uniformama, u automobilu s tablicama JNA, navodeći kao razlog saslušanje u policijskoj stanici u Šidu. Mato i Ivica Abjanović nikada više nisu viđeni, a članovima njihove obitelji načelnik policije u Šidu Nedeljko Makivić rekao je: "Njih su ustaše sklonile."

VESNA ABJANOVIĆ JE, GOVOREĆI O NESTAN-

KU svog oca Mate i strica Ivice, čemu je svjedočila kao jedanaestogodišnja devojčica, izjavila da država Srbija nikada nije objasnila kako su dvojica njenih građana nestala u vrijeme kada u Srbiji nije bilo rata, iako su ih svjedoci vidjeli u policijskoj stanici u Šidu.

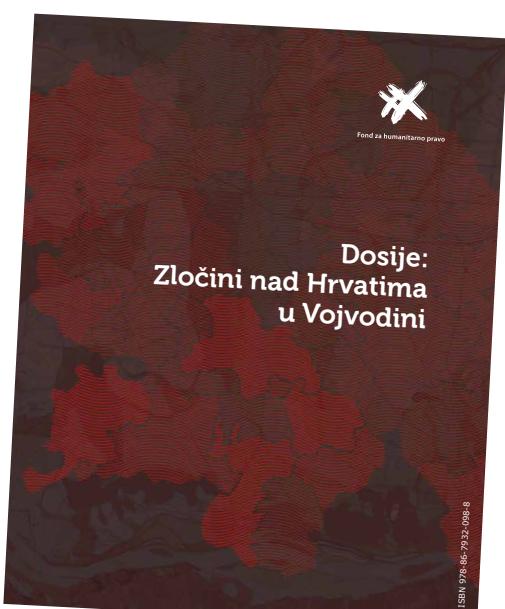
Zbog ubojstva braće Abjanović će FHP, kako je najavio, podnijeti krivičnu prijavu.

Foto: SRDJAN ILIĆ/PIXSELL

Dosje o zločinima nad Hrvatima

U dugog istraživanja
zločina jugoslavenske vojske i
nestalih osoba iz Vojvodine

► U NEDAVNO PREDSTAVLJENOM 'DOSJEU' IZNESENI SU PODACI O 11 INCIDENATA U KOJIMA JE UBIJENO 17 VOJVODANSKIH HRVATA, A U PET INCIDENATA ZLOČINCI NISU PRONAĐENI

FOTO: SRDJAN ILIĆ/PIXSELL

■ NATAŠU KANDIĆ, OSNIVAČICU SRBIJANSKOG FONDA ZA HUMANITARNO PRAVO, GODINAMA OPTUŽUJU DA JE 'ANTIRATNI PROFITER' I IZDAJNIK SRPSKOG NARODA

Krešimira Hercega je 7. studenoga 1991. u selu Višnjićevu, kod Šida, ubio pripadnik Teritorijalne obrane Đorđe Dvoranac, koji je uhapšen iste večeri, ali je pušten poslije dva dana, a krivična prijava protiv njega je sljedeće godine odbačena.

Živan Marušić iz Jajina, kod Šida, ubijen je u dvorištu svoje kuće 23. veljače 1992. godine. Ubojica Zoran Filipović, pripadnik Teritorijalne obrane, tvrdio je da Marušić "pripada ustaškoj organizaciji i posjeduje radiostanicu". Filipović je zbog ubojstva Marušića osuđen na šest godina zatvora.

Anu i Jozu Matijevića i njihova sina Franju je 20. travnja 1992. desetak naoružanih ljudi odvelo iz Kukujevaca, kod Šida, dok su se spremali da s kamionom punim pokućstva krenu k Virovitici, nakon što su mijenjali imanje s tamošnjim Srbinom. Njihova tijela su šest godina kasnije ekshumirana iz masovne grobnice u selu Mojkovo, u blizini Iloka.

U listopadu prošle godine je FHP podnio kaznenu prijavu zbog ubojstva Ane, Joze i Franje Matijevića, koju je Tužilaštvo za ratne zločine u Beogradu odbacio u rekordno kratkom roku od mjesec dana, uz obrazloženje da zločin protiv čovječnosti nije postojao kao krivično djelo 1992. godine.

MIJAT ŠTEFANAC IZ HRTKOVACA ubijen je 28. lipnja 1992. godine. Sud je utvrdio da se pijani Štefanac posvrađao sa šestoricom srpskih izbjeglica iz Hrvatske i da ga je ubio Mlađen Kekerović, tako što ga je više puta šutnuo u glavu i tijelo, a zatim dva puta automobilom prešao preko njega. Kekerović je osuđen na četiri i pol godine zatvora, zbog "ubojsvna na mah".

Bračni par Stevan i Nada Guštin zaklani su u svojoj kući u Baču u noći između 2. i 3. kolovoza 1992. godine. Zločinci su ubili Nadu Guštin, a zatim i Stevana, sačekavši u kući da se vrati iz Malog Bača, gdje je bio angažiran kao fotograf na seoskoj slavi. Nada Guštin je bila Srpskinja, njezin muž Hrvat.

Stevan Krošlak iz Sota, kod Šida, bio je Slovac,

■ IVANA ŽANIĆ I JOVANA KOLARIĆ IZ FHP-a REKLE SU DA IM JE MUP SRBIJE ODBIO ZAHTJEV ZA DOBIVANJE PODATAKA O POLICAJCIMA ANGAŽIRANIM U PROGONU HRVATA OD 1991. DO 1995.

ali i percipiran kao netko tko pomaže "ustašama" pa je ubijen 9. travnja 1993. u dvorištu svoje kuće. Pripadnik dobrovoljačke jedinice iz Srbije Pavle Drašković je zbog tog ubojstva osuđen na 10 godina zatvora.

Drašković je sudjelovao i u ubojstvu bračnog para Nikole i Agice Oskomić i Nikoline tetke Marije Tomić, u Kukujevcima. Njih je u noći između 29. i 30. srpnja 1993. godine, poslije premlaćivanja, pucajući iz pištolja "škorpion" usmrtio Goran Vuković, zbog čega je osuđen na 15 godina zatvora.

MARIJA PURIĆ JE 6. VELJAČE 1994. izbodena nožem u kući u selu Golubinci, kod Stare Pazove. Obitelj Purić je od 1992. bila izložena telefonskim prijetnjama, a mjesec dana prije ubojstva zatraženo je da ostave 2000 njemačkih maraka ispod cigle na prilazu kući, što su odbili napraviti. Policija je zbog ubojstva više puta ispitivala oca i brata Marije Purić, uz pitanje "zašto mrze Srbe".

Živka Litića je 12. kolovoza 1995. u njegovoj kući u Kukujevcima ubio izbjeglica iz Hrvatske Vilim Virt - Hrvat oženjen Srpskinjom, koji je u selo stigao 1992. godine. Virt je bio član SRS-a i izjavio je da je Litića ubio jer je bio "veliki Hrvat, puštao je Radio Zagreb u alkoholiziranom

stanju, psvao je majku četničku". Nakon što je 12. kolovoza 1995. pred ponoć ušao u Litićevu kuću, Virt ga je, dok je spavao, udario dva puta šakom u glavu i onesvijestio, a zatim je napravio omču na remenu i zadavio ga. Virt je osuđen na 10 godina zatvora.

Autorica "Dosjea" Jovana Kolarić navela je da postoje indicije da je bilo više ubojstava, ali da FHP nije došao do svjedoka niti dokumenata o tome.

Jovana Kolarić iznijela je podatak da je od 1991. do 1995. protjerano više od 18.000 Hrvata, odnosno da je njihov broj u Vojvodini smanjen za gotovo četvrtinu.

Hrvatima se prijetilo, prisluškivani su, praćeni, bombe su im bacane u dvorišta, pucano je na njihove kuće i lokale, bili su žrtve fizičkog nasilja i ponižavanja, privođeni su na informativne razgovore, tukli su ih, što su srpski političari, policija i vojska prešutno odobravali, negirajući prisilno iseljavanje.

Odgovornost za iseljavanje vlast je prebacila na Hrvate, uz tvrdnju da su seoska imanja u Vojvodini mijenjali za kuće i stanove Srba na Jadranu i u velikim hrvatskim gradovima. Uvidom u 266 ugovora o razmjjeni imovine, FHP je, međutim, utvrdio da se u samo 16 slučajeva radilo o imovini na Jadranu i osam u Zagrebu. Ostala imovina bila je na selu.

JOVANA KOLARIĆ JE IZJAVA DA JE MUP SRBIJE ODBIO ZAHTJEV FHP-a ZA DOBIVANJE PODATAKA O POLICAJCIMA ANGAŽIRANIM U PROGONU HRVATA, ALI DA SU DO NEKIH DOKUMENATA DOŠLI ZAHVALJUJUĆI HAASKOM SUDU.

Urednica "Dosjea" Ivana Žanić rekla je da je Haaski tribunal osudio Vojislava Šešelja na 10 godina zatvora zbog zločina nad Hrvatima u Vojvodini, ali da je lider SRS-a izjavio da je ponosan na zločine i da bi ih rado ponovio.

Vlasti u Srbiji na te prijetnje nisu reagirale, već je premijerka Ana Brnabić rekla da Tribunal duguje Šešelu tri godine života, jer je u pritvoru proveo 13 godina, a osuđen je na 10, izjavila je Ivana Žanić.

**'NA ŠEŠELJEVE
PRIJETNJE da bi ponovio
zločine nad Hrvatima u
Vojvodini, vlasti u Srbiji
nisu reagirale, već je
premijerka Ana Brnabić
rekla da Tribunal
duguje Šešelu tri godine
života'**

Država Srbija, u pravilu, ima odbojan odnos prema aktivnostima FHP-a od početka rada te organizacije.

VOJSKA JUGOSLAVIJE je još prije gotovo dva desetljeća, dok je njen vrhovni komandant bio Slobodan Milošević, najavila tužbu protiv osnivačice FHP-a Nataše Kandić. Ona je već bila optuživana da je "antiratni profiter" i izdajnik srpskog naroda, a vojska je tužbu najavila jer je Nataša Kandić "javno napala instituciju" armije, "iznoseći neargumentirane optužbe".

Takvu prijetnju je u ljeto 2000. bilo teško ozbiljno shvatiti jer je istovremeno bio najavljen i povratak srpske vojske i policije na Kosovo, koje su u lipnju 1999. srpske oružane snage napustile poslije zračnih udara NATO-a. Srpska armija i policija nikada se nisu vratile na Kosovo.

Nataša Kandić je bila na udaru ijer je prihvatala zastupati 192 žrtve ubijene na Ovčari, kod Vukovara, 1991. godine.

Milošević je svrgnut 5. listopada 2000. godine, ali je Nataša Kandić ostala nepopularna i kod novih vlasti u Beogradu. Iako je bila dobitnik niza međunarodnih priznanja, od Nagrade Human Rights Watch 1993. godine do uvrštavanja 2003. na listu 36 europskih heroja američkog tjednika Time, na kojoj su joj društvo pravile kulinarske i nogometne superzvijezde Jamie Oliver i David Beckham.

NATAŠI KANDIĆ MEĐUNARODNA PRIZNANJA nisu bila znak da uspori rad pa je Haaškom sudu dostavila dokaz da za ubojstvo gotovo 8000 ne-naoružanih Muslimana u Srebrenici u srpnju 1995. nisu bile odgovorne samo vlasti bosanskih Srba,

AUTORICA 'DOSJEA' Jovana Kolarić navela je kako postoje indicije da je bilo više ubojstava Hrvata u Vojvodini, ali da FHP nije mogao doći do svjedoka i dokumenata te rekla da je od 1991.-1995. protjerano 18.000 Hrvata

već i srpska država. Dokaz je bio šokantna videosnimka, prikazana 2005. u sudnici Tribunalna na sudsenu Miloševiću, na kojoj se vidi kako pripadnici specijalne jedinice Škorpioni, iz sastava RDB Srbije, ubijaju šestoricu muškaraca iz Srebrenice - četvoricu vezanih i pretučenih maloljetnika i dvojicu muškaraca mlađih od 30 godina.

Nekoliko trenutaka prije egzekucije, jedan od ljudi u maskirnoj uniformi, s kapom na kojoj je srpska trobojka, udara žrtvu nogom u glavu i govorii: "Šta se treseš, pizda ti materina." Čuje se i glas: "Vidi ovog, ukakio se." Slijede rafali u leđa. Poslije ubojstva treće žrtve, osoba koja snima žali se da mu je "crkla" baterija na kameri, ali poručuje kolegama: "Izdržat će, radite vi." I oni nastavljaju "raditi", ubijajući pred kamerom.

Jedna od aktivnosti FHP-a je podnošenje tužbi

protiv Republike Srbije zbog prisilne mobilizacije izbjeglica iz Hrvatske 1995. godine, poslije operacija Bljesak i Oluja, i njihova slanja na front u Bosnu. U ime 709 prisilno mobiliziranih izbjeglica FHP je 2005. podnio 110 tužbi za naknadu štete, zbog povrede časti, slobode i ostalih prava osobe.

POPULARNOST NATAŠE KANDIĆ KOD SRPSKIH VLASTI nije porasla ni kada je američki tjednik Time 2006. uključio osnivača FHP-a na listu 60 heroja modernog doba. Nataša Kandić svrstana je u kategoriju "inspiratori i istraživači". U tekstu koji je potpisala tadašnja glavna tužiteljica Haaškog suda Carla Del Ponte, navedeno je da Nataša Kandić pomaže u otkrivanju istine o ratnim zločinima.

"Nataša Kandić je neumorni borac za ljudska prava. Impresionirana sam i inspirirana njenom hrabrošću, otvorenosću i brigom o svim žrtvama", napisala je Carla Del Ponte. Na listi heroja modernog doba Nataša Kandić se našla u društvu članova liverpoolske pop grupe The Beatles, pape Jovana Pavla II., sovjetskog astronauta Jurija Gagarina, Majke Tereze, južnoafričkog lidera Nelsona Mandele, britanske princeze Diane, talijanske filmske zvijezde Sophie Loren, operne djece Marie Callas, lidera SSSR-a Mihaila Gorbačova, francuske modne kreatorice Coco Chanel, francuskog predsjednika Charlesa de Gaullea, britanskog piscu Samuela Becketta.

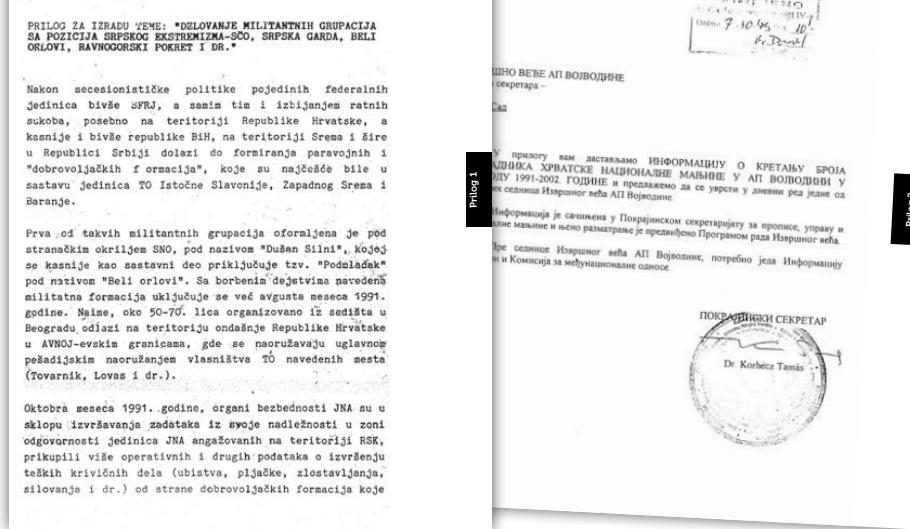
KADA JE U PROSINCU 2011. TADAŠNJI PRED-SEJDNIK SRBIJE BORIS TADIĆ za načelnika Generalštaba Vojske Srbije postavio generala Ljubišu Dikoviću, već poslije nekoliko tjedana FHP je saopćio da dokumenti srpske vojske i policije, izjave očevidaca i drugi izvori snažno ukazuju da su 1999. u ubojstvu 68 albanskih civila u kosovskim selima Rezala i Staro Čikatovo, u sklopu akcije čiji je cilj, prema vojnim dokumentima, bilo "uništenje šiptarsko-terorističkih snaga", sudjelovali vojnici 37. motorizirane brigade. Komandant te jedinice bio je Diković, za kojeg FHP tvrdi da je sudjelovao i u pljački "tisuća grla krupne i sitne stoke".

I poslije kasnijeg Tadićeva poraza na izborima, Dikovića je prihvatio novo rukovodstvo Srbije, na čelu sa sadašnjim šefom države Aleksandrom Vučićem. On ga je zadržao na poziciji načelnika Generalštaba sve do rujna prošle godine, iako je Diković četiri mjeseca prije toga ispunio uvjete za penziju.

Prvi osnovni sud u Beogradu je u studenome 2015. naložio Republici Srbiji da Stjepanu Oskomiću iz Kukujevaca isplati nešto više od 8000 eura na ime naknade štete zbog etnički motiviranog ubojstva njegovih roditelja Agice i Nikole, u srpnju 1993. godine.

Tužbu je u ime Stjepana Oskomića podnio FHP i to je bila prva presuda za naknadu štete u vezi zločina počinjenih nad Hrvatima u Srbiji.

Uz pitanje: je li život dvoje Hrvata iz Vojvodine, pedesetogodišnje Agice i tri godine starijeg Nikole, ubijenih prije više od dva desetljeća, uz koje je pogubljena i 87-godišnja tetka Marija Tomic, vrijedan samo 8000 eura?

STROGO POVJERLJIVI DOKUMENTI SRBIJANSKE POLICIJE I RESORA DRŽAVNE BEZBEDNOSTI iz kojih je vidljivo da su u tim državnim institucijama znali za teror i ratne zločine nad hrvatima u Vojvodini, ali i u privremeno okupiranoj Slavoniji. Istragu o ubijenim i protjeranim hrvatima tražilo je i izvršno vijeće AP Vojvodine